

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರಶೆಟ್ಟಿ.—ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲವರನ್ನು ಎಂದರೆ ಮೂರನೇ ದರ್ಜೆ ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕನೇ ದರ್ಜೆ ನೌಕರರುಗಳನ್ನು ಮಲಪ್ಪುರಾ ಹಾಗೂ ಘಟಪ್ರಭಾ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ವರ್ಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿಕೆ ಬಡಜನರನ್ನು ಬಹು ದೂರದ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ತೊಂದರೆ ಯಾಗಿದೆ. ಇವರನ್ನು ಪುನಃ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಕಡೆಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಕ್ಟೇ ಅಂಡ್ ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ಡಿವಿಜನ್ ಎಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಉಳಿದವರನ್ನು ಬೇರೆ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.

International Tourist Year, 1967

21. SRI H. C. LINGA REDDY (Malur). —

Will the Minister for Transport and Tourism be pleased to state:—

(a) the several steps taken to make the International Tourist Year of 1967 a success in the State;

(b) the amount of foreign exchange earned as a result thereof this year;

(c) whether any integrated scheme of tourist centres has been prepared for implementation during this year;

(d) if so, the detail thereof ?

A.—SRI MOHAMED ALI (Minister for Transport and Tourism)—

(a) (1) Revival of Dasara Festivities at Mysore to attract more tourists both home and foreign;

(2) Observance of International Tourist week from 4th October 1967 to 10th October 1967 at Bangalore and Mysore.

(3) Transport Operators, Travel Agents and Hoteliers had arranged special functions during this week. Also International Clubs like the Lions and Rotary, had arranged social and cultural functions.

(4) Organisation of 3rd Course for training Tourist Guides.

(5) Publication of Picture Post Cards and attractive and informative folders for the benefit of tourists.

(6) During Dasara Holidays, conducted tours were arranged; besides transport facilities as also guide services were provided to the visiting tourists.

(7) Exhibition was conducted at Mysore; Mysore participated in the Exhibition at Panaji, Bombay and Delhi to focus attention on tourist spots, besides display of arts and crafts of indigenous origin.

(SRI MOHAMED ALI)

(8) Khedda Operations were arranged in the month of January 1968.

(b) Foreign exchange earned accrue to the Country as a whole. Figures in this respect are not available with the State Government.

(c) Integrated scheme has been prepared and its implementation will cover a number of years, since budgetary provision is very meagre.

(d) The following are the details :—

- (1) The Nehru Loka Scheme is proposed to be taken up in Mysore City. The total sanctioned expenditure for this scheme during the IV Five Year Plan period is of the order of Rs. 23 lakhs. Out of this, a sum of Rs. 2 lakhs is allotted for the current financial year. Details are being worked out. This scheme is entirely financed by the Government of India.
- (2) The following areas are proposed to be developed under the IV Five Year Plan programme :
  1. Mysore—K.R. Sagar—Bandipur Complex.
  2. Hassan—Belur—Halebid Complex.
  3. Sharavathy—Maravanthe—Mercara Complex.
  4. Bijapur—Badami—Aihole Complex.
  5. Tungabhadra-Hampi Complex.

For the development of the above area, Government of India meets 50 per cent of the expenditure and the following Schemes were/have been taken up for implementation, during 1967-68 :—

- (a) A canteen building at Somanathapur.
- (b) A rest house at Hampi ruins.
- (c) Development of Maravanthe area (I Stage).
- (d) Tourist pavilion at Belur. Under Part III Schemes, the following Schemes were/have been taken up and the entire expenditure on these schemes is borne by the State Government :
  1. Tourist Rest House at Talakaveri.
  2. Tourist Rest House at Gokak Falls.
  3. Tourist Rest House at V. V. Sagar.
  4. Tourist Rest House at Lushington Falls.
  5. Construction of family quarters at Nandi Hills.
  6. Construction of a canteen building at Nandi Hills.
  7. Tourist Rest House at Kudalasangam.
  8. Providing of water supply at Nandi Hills.

Sir, I would like to add that the question of construction of Hotel India is an omission in the reply.

Sri H. C. LINGA REDDY.—Sir, I would like to know the amount that has been spent on the Khedda Operation and whether any profit is earned.

† **Sri MOHAMED ALI.**—I do not think that we have lost anything in the Khedda Operations.

Sri H. C. LINGA REDDY.—Sir, I wanted to know the amount that has been spent on the Khedda Operation.

Sri B. RACHAIAH.—If a separate question is put I will furnish the necessary information to the House.

Sri H. C. LINGA REDDY.—May I know Sir, the amount that is involved in the integrated scheme for tourist programme?

Sri MOHAMED ALI.—The total amount involved is more than 1½ crores.

Sri J. P. SARWESH.—Will the Government consider the question of reducing the rents of these houses or rooms at the tourist centres to attract poorer sections of our people?

Sri MOHAMED ALI.—The rates that are being charged are very low and certainly they are attracting all sections of the people and particularly poorer sections of the society.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, may I know what is the amount received by this Government as subsidy for this international tourist year?

Sri MOHAMED ALI.—We have not received any subsidy from the Government of India.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—May I know Sir, due to the faulty arrangements made at the Khedda operations, the life of one of the Hon'ble Members of this House was at stake and a bullet shot was received by him?

Sri MOHAMED ALI.—It is difficult to say whether it was due to faulty arrangements or on account of a pure accident it has happened.

Sri M. S. KRISHNAN.—Is it not a fact that in the name of developing tourism, you are also developing the tour of a number of CIA agents from America into the State?

Sri MOHAMED ALI.—It is for you to draw your own inference. It is not correct to say that all those who come to this country come only for the purpose of spying.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಶ್ರೀಕಾಂತ್ಯಯ್ಯ.—ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರವಾಸಿ ವರ್ಷವನ್ನು ಮೊದಲ ಅಥವಾ ನವೆಂಬರ್-ಮೊದಲ ಕೊಳೆ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ. ಇವೇ ಹೇಳುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕಾಂಕ್ರೆಟ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಬರುತ್ತಿರಲ್ಲವೇ?

Sri MOHAMED ALI.—We have not spent 1½ crores on international tourist year. The total amount that is required for the integrated scheme for developing all the tourist centres is about 1½ crores.

Sri C. K. RAJAJAH SHETTY.—What is the number of foreign visitors that visited the State in the tourist week?

Sri MOHAMED ALI.—That number is not with me.

Sri K. H. RANGANATH.—Where was this Inter-national tourist year observed and what was the amount that was spent on drinks?

Sri MOHAMED ALI.—No amount was spent on drink. Even otherwise, no amount has been spent.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—1967ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರವಾಸಿ ವರ್ಷವನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಕೈಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಆದರಲ್ಲಿ ನೆಹರೂ ರೋಡ್ ಯೋಜನೆಗೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಸೇರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದೀರಿ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ?

Sri MOHAMED ALI.—Works have been started. But we are not able to complete the works because there was no proper budget provision this year.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಅರಕೇರಿ.—ನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ, ಬಾದಾಮಿ, ಐಹೊಳೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಏರೋಡ್ರೋಮ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸರ್ವೆ ನಡೆದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಏರೋಡ್ರೋಮ್ ಆಗುವ ಸಂಭವ ಏನಿರುವುದು ಅದರ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ತಯಾರಾಗಿದೆಯೇ?

Sri MOHAMED ALI.—Aerodrome has been sanctioned and work may be started soon.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭಾಸ್ಕರಶೆಟ್ಟಿ.—ಹೊಸದ ಬೆಡ್ಡಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಗುಂಡಿನೆಣ್ಣು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಬುಲೆಟ್ ಐದು ಇಂಚು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಬರ್ಚಿನಿಂದ ಅವರನ್ನು ಫಾರಿನ್‌ಗೆ ಕಳಿಸಿ ಬುಲೆಟ್ ತೆಗೆಸುವ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

Sri MOHAMED ALI.—That is a suggestion. If the Hon'ble Member puts another question, I will reply.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—What is your reply?

Sri MOHAMED ALI.—If the Hon'ble Member puts another question, I will give reply.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—The life of the Hon'ble Member was at stake. You get your report from the medical experts. If there was a difference even by a hair's breadth, his life would have been endangered. His question is whether the Government is making arrangements to send him to some foreign country if there is no arrangement to remove it here.

Sri S. NIJALINGAPPA.—I have seen the hon'ble Member. It is embedded at this point (pointing at the upper portion of the nose). If it had gone elsewhere, possibly something more would have happened. The medical opinion is, for some time we can watch and see if it could be removed.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚೆನ್ನಯ್ಯ.—ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದು ಅಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಗುಂಡು ಒಳಗೆ ಸೇರಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

(ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂ)

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಇಲ್ಲಿಯ ಅಸ್ತತ್ವಯಲ್ಲ ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಅಪಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅದಕ್ಕೇನೂ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಡಿಸ್ಟರ್ಬ್ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ವೈದ್ಯರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಲಹೆ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಜ್ಯಾಲನಯ್ಯ.—ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಲಲಿತ ಮಹಾಲನ್ನು ನೆಹರು ಲೋಕ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಲಲಿತ ಮಹಾಲನ್ನು ಹೋಟೆಲ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದರ ಬದಲು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಮ್ಯೂಜಿಯಂ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

Sri MOHAMED ALI. - The decision of the Government is to change the management of the Hotel at Lalitha Mahal Palace and the management has been taken over by the Tourist Department.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚವಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಊಟ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇನು ? ಇದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ ?

Sri MOHAMED ALI. - This year about five to six lakhs of people have attended the Dasara and it was impossible for the Government to make arrangements for feeding six lakhs of people.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ.—ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಯೂ ಒಂದು ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್ ಇಲ್ಲ. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರಾಯನ ದುರ್ಗವನ್ನು ಒಂದು ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆಯೇ ? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ ? ಅದನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?

Sri MOHAMED ALI.—Already, a Tourist Rest House has been constructed there and it will be declared open soon.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—No further supplementaries. Order, order.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—ಲಲಿತ ಮಹಾಲನ್ನು ಒಂದು ಹೋಟೆಲ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾಗರಿಕರಿಂದ ವಿರೋಧ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಒಂದು ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಲು ಜನತೆಯಿಂದ ಏನಾದರೂ ಅರ್ಜಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

Sri MOHAMED ALI.—One or two persons have expressed their resentment about converting Lalitha Mahal Palace into a hotel.

Minor Irrigation Sub-Division At Shiralkoppa

22. Sri G. BASAVANNAPPA (Shikaripur).—

Will the Minister for Public Works be pleased to state.

(a) the stage at which the proposal for the starting of a Minor Irrigation Sub-Division at Shiralkoppa in Shimoga District stands at present ;

(b) the reasons for the delay in starting the same ?